

F. t. l. om Domstolsstyrelsen

5.2. Regeringens overvejelser

Regeringen kan i det hele tiltræde udvalgets overvejelser i relation til valg af administrationsmodel. Regeringen finder også, at man med bestyrelsesmodellen får markeret domstolenes uafhængighed af regeringen og domstolenes stilling som den tredje statsmagt. Samtidig vil etableringen af en domstolsstyrelse, der ledes af en bestyrelse, som følge af, at flertallet af medlemmerne i bestyrelsen efter forslaget skal være domstolsrepræsentanter, jf. pkt. 7.2. nedenfor, give domstolene væsentligt øget indflydelse på og ansvar for egne forhold. Repræsentanter for domstolene vil således som medlemmer af bestyrelsen deltage direkte i afgørelsen af spørgsmål om domstolsadministrationen, hvilket vil være med til at understrege domstolenes uafhængige stilling.

En følge af bestyrelsesmodellen vil være, at justitsministeren ikke har et retligt ansvar for domstolsadministrationens opgavevaretagelse, der må ske inden for de rammer, der er udstukket af de bevillingsretlige regler, af retsplejeloven og af den øvrige lovgivning. Ansvar herfor kommer til at påhvile Domstolsstyrelsens bestyrelse. Justitsministeren vil derfor heller ikke skulle føre løbende tilsyn, ligesom afgørelser truffet af Domstolsstyrelsen ikke vil kunne påklages til justitsministeren, jf. nærmere herom nedenfor pkt. 6.

6. Justitsministerens opgaver

6.1. Domstolsudvalgets overvejelser

For at markere domstolenes selvstændige stilling foreslår Domstolsudvalget, at der ikke kommer til at bestå et over-/underordningsforhold mellem ministeren og Domstolsstyrelsen. Ministeren skal hverken kunne give Domstolsstyrelsen konkrete eller generelle tjenestebefalinger. En konsekvens heraf vil være, at ministeren ikke vil have et retligt ansvar for domstolsadministrationens varetagelse af sine opgaver. Det vil dog fortsat være ministeren, der har ansvaret for at skaffe de nødvendige bevillinger til domstolene, ligesom lovgivningsinitiativet også vil ligge hos ministeren.

Domstolsudvalget foreslår endvidere, at også den almindelige kompetence til at fastsætte generelle regler med hjemmel i lovgivningen, dvs. bekendtgørelser og cirkulærer, forbliver hos ministeren. For så vidt angår administrative forskrifter, der vedrører domstolene, forudsætter Domstolsudvalget, at disse udarbejdes i tæt samarbejde mellem ministeriet og Domstolsstyrelsen, ligesom initiativet til nye regler eller ændringer ofte vil komme fra Domstolsstyrelsen.

For at ministeren skal kunne varetage sine opgaver på lovgivningsområdet, finder Domstolsudvalget det afgørende, at ministeren har mulighed for at indhente de oplysninger, der er nødvendige for at varetage denne funktion, hos Domstolsstyrelsen.

Det følger endvidere af det parlamentariske system, at de spørgsmål, der rejses i Folketinget eller af et folketingsudvalg vedrørende domstolsadministrationen, må rettes til og besvares af ministeren. Endvidere må henvendelser fra rigsrevisor eller statsrevisorerne besvares af ministeren.

For at ministeren skal kunne besvare disse spørgsmål og henvendelser, forudsætter Domstolsudvalget, at ministeren kan anmode Domstolsstyrelsen om udtalelser og i øvrigt indhente oplysninger derfra.

Ud over adgangen for ministeren til at anmode om udtalelser og indhente oplysninger finder udvalget det afgørende, at der er en løbende dialog mellem ministeren og Domstolsstyrelsen. Ministeren vil naturligvis også kunne tilkendegive sin opfattelse af en given problemstilling over for Domstolsstyrelsen.

Ministeren skal endvidere efter udvalgets forslag have kompetence til at indbringe sager om afsættelse af bestyrelsesmedlemmer for Den Særlige Klageret, og der foreslås også en adgang for ministeren til at afsætte den samlede bestyrelse i ganske særlige tilfælde. Der henvises i den forbindelse også til beskrivelsen nedenfor i afsnit 7.3.

Om udvalgets overvejelser henvises i øvrigt til betænkningen side 101-104.

6.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan i hovedsagen tiltræde udvalgets overvejelser vedrørende opgave- og ansvarsfordelingen mellem styrelsen og ministeriet, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Domstolsudvalget anbefaler som nævnt, at det fortsat skal være ministeren, der på domstolsområdet har den almindelige kompetence til at fastsætte generelle regler med hjemmel i lovgivningen, dvs. bekendtgørelser.

Justitsministeriet er enig i, at det fortsat på de fleste områder bør være ministerens opgave at udstede generelle regler. Det forudsættes også, at udarbejdelsen af sådanne administrative forskrifter af betydning for domstolene skal ske i et tæt samarbejde med Domstolsstyrelsen. Dette bør være tilfældet dels for at drage nytte af den erfaring og viden, der vil være i styrelsen, og dels for at sikre, at styrelsen har mulighed for at yde råd og vejledning til domstolene i den daglige administration. I mange tilfælde vil udstedelsen af nye eller ændrede forskrifter i øvrigt komme til at ske efter initiativ fra Domstolsstyrelsen,